

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Monika Zawadzka

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Pawła Blachowskiego

w sprawie **T. T. , G. T.**

skazanych z art. 278 § 1 w zw. z art. 91 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 27 czerwca 2024 r.,

kasacji wniesionych przez Prokuratora Generalnego - na niekorzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w Pruszkowie

z dnia 23 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 1894/22,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w Pruszkowie do ponownego rozpoznania.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Pruszkowie, wyrokiem nakazowym z dnia 23 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 1894/22, uznał oskarżonego T. T. za winnego popełnienia zarzucanych mu czterech przestępstw z art. 278 § 1 k.k., polegających na tym, że:

1. w dniu 20 kwietnia 2022 r., w m. J. , ul. [...], na terenie parkingu Centrum Handlowego, działając wspólnie i w porozumieniu z G. T. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia z otwartego pojazdu marki A. o nr rej. [...] torebki z zawartością portfela, dokumentów, kart płatniczych, pieniędzy w kwocie 2700 zł oraz innych przedmiotów gdzie łączna wartość strat wyniosła 8700 zł na szkodę K. W. ;
2. w dniu 20 kwietnia 2022 r. w m. J. , [...], na terenie parkingu Centrum Handlowego przy sklepie [...], działając wspólnie i w porozumieniu z G. T. , dokonał zaboru w celu przywłaszczenia z otwartego pojazdu marki N. o nr rej. [...] laptopa marki H. o wartości 6000 zł na szkodę L. S.A. z/s w W.;
3. w dniu 29 kwietnia 2022 r., w m. J. , ul. [...] na terenie parkingu Centrum Handlowego, działając wspólnie i w porozumieniu z G. T. , dokonał zaboru w celu przywłaszczenia z otwartego pojazdu marki C. o nr rej. [...] torebki z zawartością portfela, dokumentów, kart płatniczych, pieniędzy w kwocie 80 zł, telefonu komórkowego marki H. oraz innych przedmiotów gdzie łączna wartość strat wyniosła 1000 zł na szkodę D. Ś. ;
4. w dniu 29 kwietnia 2022 r., w m. J. , [...] na terenie parkingu Centrum Handlowego, przy sklepie [...], działając wspólnie i w porozumieniu z G. T. , dokonał [...] plecaka z zawartością laptopa marki L. oraz dokumentów od pojazdu w postaci dowodów rejestracyjnych, gdzie łączna wartość strat wyniosła 700 zł, na szkodę P. S.A. z/s w W.,

- składających się na ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 37a § 1 k.k., wymierzył mu karę grzywny w wysokości 150 stawek dziennych, określając wysokość stawki na 40 zł.

Uznał go również za winnego popełnienia zarzucanych mu dalszych dwóch przestępstw z art. 276 k.k., polegających na tym, że:

5. w dniu 6 maja 2022 r. w m. P., ul. [...] w miejscu zamieszkania posiadał, dokument w postaci paszportu gruzińskiego wystawionego na nazwisko D. S. o nr [...], którym nie miał prawa wyłącznie rozporządzać;

6. w dniu 6 maja 2022 r., w m. P., ul. [...] w miejscu zamieszkania, posiadał dokument w postaci prawa jazdy gruzińskiego wystawionego na nazwisko D. S. o nr [...], którym nie miał prawa wyłącznie rozporządzać,

z tym ustaleniem, że czyny te stanowią ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 276 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., wymierzył mu karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, określając wysokość stawki na 40 zł każda. Jako karę łączną wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 250 stawek dziennych, określając wysokość stawki na 40 zł.

Tym samym wyrokiem uznał oskarżonego G. T. za winnego popełnienia zarzuczanych czterech czynów z art. 278 § 1 k.k., polegających na tym, że:

1. w dniu 20 kwietnia 2022 r., w m. J. , ul. [...], na terenie parkingu Centrum Handlowego, działając wspólnie i w porozumieniu z T. T. , dokonał zaboru w celu przywłaszczenia z otwartego pojazdu marki A. o nr rej. [...] torebki z zawartością portfela, dokumentów, kart płatniczych, pieniędzy w kwocie 2700 zł oraz innych przedmiotów, gdzie łączna wartość strat wyniosła 8700 zł, na szkodę K. W. ;
2. w 20 kwietnia 2022 r., w m. J. , [...], na terenie parkingu Centrum Handlowego, przy sklepie [...], działając wspólnie i w porozumieniu z T. T. , dokonał zaboru w celu przywłaszczenia z otwartego pojazdu marki N. o nr rej. [...] laptopa marki H. o wartości 6000 zł, na szkodę L. S.A. z/s w W.;
3. w dniu 29 kwietnia 2022 r., w m. J. , ul. [...] na terenie parkingu Centrum Handlowego, działając wspólnie i w porozumieniu z T. T. , dokonał zaboru w celu przywłaszczenia z otwartego pojazdu marki C. o nr rej. [...] torebki z zawartością portfela, dokumentów, kart płatniczych, pieniędzy w kwocie 80 zł, telefonu komórkowego marki H. oraz innych przedmiotów, gdzie łączna wartość strat wyniosła 1000 zł, na szkodę D. Ś. ;
4. w dniu 29 kwietnia 2022 r., w m. J. , [...] na terenie parkingu Centrum Handlowego, przy sklepie [...], działając wspólnie i w porozumieniu z T. T. , dokonał zaboru w celu przywłaszczenia z otwartego pojazdu marki M. o nr rej. [...] plecaka z zawartością laptopa marki L. oraz dokumentów od pojazdu w postaci dowodów rejestracyjnych, gdzie łączna wartość strat wyniosła 700 zł, na szkodę P. S.A. z/s w W.,

z tym ustaleniem, że stanowią one ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 37a § 1 k.k., wymierzył mu karę grzywny w wysokości 200 stawek dziennych, określając wysokość stawki na 35 zł.

Ponadto, mając na względzie art. 46 § 1 k.k., orzekł wobec oskarżonych solidarnie obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę 8700 zł na rzecz K. W. , 6000 zł na rzecz L. S.A., 1000 zł na rzecz D. Ś. oraz 700 zł na rzecz P. S.A. Orzekł także o zwrocie dowodów rzeczowych, wymienionych w wykazie [...]: pod nr 2-4 (k. 118) na rzecz P. S. ; pod nr 5 (k. 118) na rzecz G. T. ; pod nr 6 (k. 118) na rzecz D. Ś. ; pod nr 8 i 19 (k. 118v) na rzecz K. W. ; pod nr 27 (k. 119) na rzecz K. W. ; pod nr 31-33 (k. 119) na rzecz T. T. .

Od powyższego wyroku nakazowego nie wniesiono sprzeciwu, w konsekwencji uprawomocnił się on w stosunku do T. T. w dniu 3 marca 2023 r., a w stosunku do G. T. w dniu 4 marca 2023 r. Został on jednak zaskarżony w całości, na niekorzyść obu oskarżonych, kasacją nadzwyczajną, wniesioną przez Prokuratora Generalnego. Skarżący zarzucił orzeczeniu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie:

1. art. 500 § 1 i 3 k.p.k., poprzez wydanie wobec T. T. i G. T. wyroku w postępowaniu nakazowym, pomimo iż okoliczności opisanych w akcie oskarżenia czynów z art. 278 § 1 k.k., w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, budziły wątpliwości, co powodowało, że zastosowanie tego trybu było niedopuszczalne, albowiem:
  1. w odniesieniu do czynu zabronionego polegającego na popełnionym wspólnie i w porozumieniu zaborze mienia z pojazdu m-ki N. o nr rej. [...] opisanego w punktach 1.2 oraz 2.2 komparycji orzeczenia, z zapisu monitoringu wynika, że kradzieży dopuścił się tylko jeden sprawca, która to okoliczność nie została procesowo zweryfikowana;
  2. wina oskarżonego G. T. , nieprzysługująca się do popełnienia zarzucanych mu czynów oraz kwestia jego poczytalności budziły wątpliwości, albowiem treść oświadczenia wymienionego wskazywała na istnienie sytuacji określonej w art. 79 § 1 pkt 3 k.p.k.. co wymagało procesowej weryfikacji, w konsekwencji czego wyrok nakazowy został wydany również z rażącym naruszeniem art. 501 pkt 3 k.p.k.;
  3. okoliczności popełnionego w dniu 29 kwietnia 2022 r. zaboru mienia budziły wątpliwości, albowiem wbrew wyraźnej deklaracji pokrzywdzonego S. S. , w opisie czynów zawartych w punktach 1.4 oraz 2.4 komparycji wyroku, wymieniony nie został wskazany jako pokrzywdzony oraz nie ujęto popełnionej na jego szkodę straty materialnej, a nadto pomimo przypisania oskarżonym popełnienia czynów polegających m.in. na zaborze kar płatniczych, opisanych w punktach 1 i 3 komparycji wyroku, zachowania te nie zostały zakwalifikowane jako wyczerpujące dyspozycje art. 278 § 5 k.k.. w jego brzmieniu obowiązującym przed 1 października 2023 r., co skutkowało tym, iż wyrok nakazowy w tym zakresie został wydany również z rażącym naruszeniem art. 504 § 1 pkt 4 k.p.k. i nie oddaje w pełni całej zawartości bezprawia czynów oskarżonych;

4. w odniesieniu do rzeczywistej wartości szkody, jaką miała ponieść pokrzywdzona D. Ś. , w związku z czynem opisanym w punktach 1.3 oraz 2.3 komparycji orzeczenia, wyrok nakazowy został wydany również z rażącym naruszeniem przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 46 § 1 k.k., wskutek wadliwego orzeczenia środka kompensacyjnego w postaci zobowiązania oskarżonych do naprawienia w całości szkody wyrządzonej przestępstwem, poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej D. Ś. kwoty 1 000 zł, pomimo zawartych w aktach sprawy dokumentów wskazujących na odzyskanie przez wymienioną części utraconego mienia;
5. art. 502 § 1 k.p.k., polegające na wymierzeniu oskarżonemu T. T. w postępowaniu nakazowym łącznej kary grzywny w wymiarze 250 stawek dziennych, w sytuacji, gdy przepis ten przewiduje możliwość orzeczenia kary grzywny w wysokości do 200 stawek dziennych.

Mając na względzie powyższe uchybienia skarżący wniósł o uchylenie wyroku nakazowego i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Pruszkowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna. Zgodnie z treścią art. 500 § 3 k.p.k.: „Sąd może wydać wyrok nakazowy, jeżeli na podstawie zebranych dowodów okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości”. Sąd Najwyższy podziela zapatrywania skarżącego, w zakresie, w jakim wskazuje, że w realiach niniejszej sprawy nie zostało spełnione kryterium braku wątpliwości. W istocie postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie nie tyle nie wyczerpało możliwości dowodowych, co ograniczyło się do przesłuchania pokrzywdzonych. Osoby te – jakkolwiek mogły mieć wiedzę o samym fakcie kradzieży, to nie przekazały organom ścigania informacji pozwalających ustalić ich sprawców. Informacji pozwalających na dokonanie takich ustaleń nie dostarczyło również przesłuchanie oskarżonych, z których jeden nie przyznał się do popełnienia zarzucanych czynów, a drugi – przyznając się – odmówił składania wyjaśnień. Głównym powodem uchylenia zaskarżonego wyroku nakazowego był zatem fakt wydania go w sytuacji, gdy stan dowodowy sprawy nie pozwalał na uznanie, że okoliczności zarzucanych oskarżonym czynów i ich wina nie budziły wątpliwości.

Kluczowe znaczenie mają tu następujące kwestie. Po pierwsze, przesłuchani świadkowie, o ile w ogóle w jakikolwiek sposób charakteryzowali sprawców kradzieży, to wskazywali na mężczyznę działającego w pojedynkę. Przykładowo, A. W. , zeznając, że nie wie kto mógł dokonać kradzieży, wskazał na mężczyznę, który „wyglądał na cygana” i który podszedł do niego w czasie gdy dokonano kradzieży, (k. 38). W podobny sposób sprawcę charakteryzował świadek S. S. (k. 68), który również nie potrafił stwierdzić kto dokonał kradzieży. Także on wskazał wyłącznie na jednego przechodzącego obok jego samochodu

mężczyznę „przypominającego G., B., C.”. Świadek D. Ś. w ogóle nie posiadała informacji na temat sprawców zdarzenia (k. 49), podobnie jak świadek A. D. (k. 77). Depozycje świadków korespondują z treścią nagrań monitoringu – kamery działające na miejscu zdarzeń także zarejestrowały wyłącznie jednego sprawcę (np. k. 76).

Po drugie, wskazać należy, że oskarżony G. T. nie przyznał się do popełnienia zarzucanych mu czynów (k. 101). Składając wyjaśnienia na etapie postępowania przygotowawczego wskazał, że nie miał nic wspólnego z czynami opisanymi w zarzucie, zaś oskarżonego T. T. poznał tydzień przed przesłuchaniem, które miało miejsce 7 maja 2022 r. Oskarżony T. T. przyznał się do popełnienia zarzucanych mu czynów, ale odmówił składania wyjaśnień (k. 96). Z powyższego nie sposób wywodzić, że ustalone zostały wszelkie istotne okoliczności sprawy.

Jak trafnie wskazuje Prokurator Generalny, o sprawstwie oskarżonego G. T. świadczą w sposób pośrednio dwie okoliczności – w miejscu jego zamieszkania ujawniono kolczyki należące do pokrzywdzonej D. Ś. i wiadomo, że kradzieży na szkodę pokrzywdzonych K. W. , D. Ś. oraz S. S. dokonał pasażer samochodu H., zaś kierowca pojazdu musiał działać z nim wspólnie i porozumieniu. Nie ustalono jednak w sposób pewny, że to oskarżony G. T. prowadził samochód. Powyższe okoliczności mają charakter wyłącznie poszlakowy i nie mogą stanowić samoistnej podstawy wydania wyroku nakazowego. Co więcej, uwadze Sądu uszedł także fakt, że sprawcą czynu na szkodę A. D. (pkt 1.2 oraz 2.2. komparycji wyroku) była tylko jednak osoba, poruszająca się pieszo po parkingu, a u oskarżonych nie zabezpieczono mienia pochodzącego z kradzieży z samochodu wymienionej pokrzywdzonej.

Podsumowując: o ile w precyzyjny sposób ustalono, jakie przedmioty zostały skradzione – umożliwiły to przesłuchania pokrzywdzonych - to trudno uznać, by jednoznacznie ustalono – w sposób nie wymagający przeprowadzenia przewodu sądowego - kto dokonał kradzieży.

O tym, że w niniejszej sprawie nie zaistniała sytuacja określona w art. 500 § 3 k.p.k. przekonują kolejne podnoszone w kasacji kwestie. W kontekście określonej w art. 501 pkt 3 k.p.k. przeszkody wydania wyroku nakazowego słusznie podnosi skarżący, że nie wyjaśniono wskazywanego przez oskarżanego G. T. faktu leczenia psychiatrycznego i neurologicznego. Rację ma Prokurator Generalny, gdy wywodzi, że w niniejszej sprawie Sąd dokonał modyfikacji opisu dwóch czynów, wskazując w punktach 1.2. oraz 2.2. komparycji wyroku inne daty ich popełnienia, niż zostało to określone w akcie oskarżenia (k. 224 i 225). Taka zmiana treści zarzutu w przypadku wyroku nakazowego jest niedopuszczalna. Data popełnienia czynu jest istotnym elementem opisu zdarzenia, wpływającym chociażby na przedawnienie karalności. Trudno zakładać, że powyższe stanowi jedynie omyłkę pisarską, tym bardziej, że brak decyzji o jej sprostowaniu.

Jak trafnie zauważa Prokurator Generalny, opis czynu popełnionego na szkodę P. S.A. (pkt 1.4, 2.4 części sprawozdawczej wyroku) pomija fakt, że został on popełniony również na

szkodę S. S. , który wskazał na utratę plecaka o wartości 300 zł (k. 68). Wyrok nie uwzględnia także faktu, że pokrzywdzona D. Ś. odzyskała część skradzionych rzeczy (k. 59v), co powinno rzutować na zakres orzeczonego obowiązku naprawienia szkody (pkt VII.c. części dyspozytywnej wyroku). Z kolei pokrzywdzonej K. W. na mocy wyroku przekazano rzeczy, które do niej nie należały (pkt VIII części dyspozytywnej wyroku). Zeznając w toku postępowania przygotowawczego jednoznacznie zaprzeczyła, by okazane jej przedmioty, zabezpieczone w toku postępowania, były jej własnością (k. 184).

Zasadny okazał się także drugi z zarzutów kasacji, dotyczący orzeczenia kary ponad granice przewidziane w ustawie. Oskarżony T. T. został ukarany dwoma karami grzywny, wymierzonymi za dwa ciągi przestępstw. Pierwsza grzywna nałożona została w wymiarze 150 stawek dziennych, druga zaś – w wymiarze 100 stawek dziennych. Dopiero kara łączna, wymierzona na zasadach kumulacji, osiągnęła wymiar 250 stawek dziennych, a więc przekraczający limit określony w art. 502 § 1 k.p.k. Nie wpływa to jednak na ocenę samego zarzutu kasacji, który uznać należy za trafny. Sąd Najwyższy konsekwentnie stoi na stanowisku, że określone w przywołanym przepisie limity dotyczą także kary łącznej (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2012 r., II KK 323/11 i z dnia 19 kwietnia 2011 r., II KK 285/10).

Biorąc pod uwagę skalę i charakter zaistniałych uchybień, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i sprawę oskarżonych przekazał Sądowi Rejonowemu w Pruszkowie do ponownego rozpoznania.

Z uwagi na przedstawione wyżej powody rozstrzygnięcia kasatoryjnego, Sąd Najwyższy nie odniósł się do poruszanej w kasacji kwestii kwalifikacji prawnej czynów zarzucanych oskarżonym w pkt 1.1., 1.3., 2.1. oraz 2.3., gdyż byłoby to przedwczesne.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd pierwszej instancji przeprowadzi postępowanie w sposób pozwalający uniknąć wskazanych wyżej uchybień i czyniący zadość wymogom przepisów Kodeksu postępowania karnego.

[J.J.]

[ał]

Małgorzata Gierszon   Piotr Mirek   Włodzimierz Wróbel